

Universiteit Utrecht

UPPER NIEUWSBRIEF

THEMA - CURSUS PRAKTIJKONDERZOEK 2017

UPPER - onderzoek en stages in de farmaceutische praktijk

Onderwijs voor nieuwe curriculum

Cursus Farmaceutisch praktijkonderzoek

De afgelopen periode hebben we vanuit UPPER voor het eerst de keuzecursus "Farmaceutisch praktijkonderzoek ter verbetering van patiëntenzorg" verzorgd. Belangrijk uitgangspunt bij de opzet van deze cursus was dat studenten door het uitvoeren van (farmaceutisch) praktijkonderzoek leren te reflecteren op hun eigen handelen in de apotheek en zo de door hen geleverde farmaceutische zorg verbeteren. In deze speciale nieuwsbrief willen wij u iets meer vertellen over deze cursus.

Belang van farmaceutisch praktijkonderzoek

Hoogleraar Farmaceutische patiëntenzorg Marcel Bouvy: *"Een praktiserende apotheker is een specialist die zijn eigen handelen continu moet onderzoeken en verbeteren. Zonder onderzoek vervalt het bestaansrecht van het specialisme."*

UPPER houdt zich al jaren bezig met het uitvoeren van farmaceutisch praktijkonderzoek, om een *evidence-based* beroepsuitoefening van apothekers te bevorderen (zie ook onze [publicaties](#)). Ook in het onderwijs laat UPPER studenten kennismaken met praktijkonderzoek, bijvoorbeeld door hen een opdracht mee te geven tijdens de stage in de apotheek, of tijdens het uitvoeren van een onderzoeksproject bij UPPER. In de nieuwe cursus doorlopen studenten in 5 weken tijd het hele proces van een eigen praktijkonderzoek doen, van de opzet tot en met de rapportage.

Vorbereidingsfase

Kwalitatief onderzoek naar perceptie patiënt

Studenten voerden een *kwalitatief* onderzoek uit, met als doel meer inzicht te krijgen in de perceptie van patiënten met reuma of de ziekte van Parkinson. Hiertoe kregen de studenten onderwijs rondom de aandoeningen en de opzet, uitvoering en kaders (regels) van farmaceutisch praktijkonderzoek. Naast zelfstudie met aangeboden (kennis)clips en literatuur, waren er 'meet the expert' colleges over de aandoeningen en over het uitvoeren van praktijkonderzoek.

Apotheker Harm Geers vertelde de studenten uitgebreid over de ziekte van Parkinson: *"Heel goed dat*

er aandacht wordt besteed aan de farmacotherapie bij de ziekte van Parkinson, zeker in het 200e jaar nadat James Parkinson in zijn boekje "the shaking palsy" de eerste Parkinson symptomen beschreef. De farmacotherapie bij de ziekte van Parkinson is complex. De apotheker kan een zeer belangrijke rol spelen in de optimalisatie van de farmacotherapie bij deze aandoening".

De patiënt in beeld tijdens 'meet the expert' college

Voor de aandoening reuma kwam apotheker Renske Hebing met een reumapatiënte naar de universiteit: . Studenten gingen in gesprek met de patiënte, om te achterhalen wat voor haar belangrijk was bij de behandeling van reuma. Hui Zheng: *"Door echt met de patiënt in contact te komen kreeg ik een veel levendiger beeld van wat de problemen zijn waarmee zij te kampen hebben."* Voor de studenten was het dus goed om te horen wat de impact van de aandoening is op een patiënt. Emine Sarigüney: *"Tijdens de opleiding leren we namelijk veel over een bepaalde aandoening, maar missen we toch een terugkoppeling naar de praktijk."* Ook hielp het gesprek bij de voorbereidingen van de interviews van het eigen onderzoek. Nila Moradi: *"Deze kennis hielp mij om later de juiste vragen te stellen en om door te vragen."*

Ook volgens Renske Hebing was het een goede bijeenkomst: *"Ik vond het indrukwekkend hoe oprecht, eerlijk en met veel interesse voor elkaar het gesprek verliep. Onze patiënte was wat sceptisch van tevoren en gespannen, maar wilde toch ook graag anderen iets bijbrengen over haar aandoening en wat het voor haar betekende. In het gesprek met de studenten kwam ze los en vertelde ze honderduit; het is natuurlijk ook prettig om een luisterend oor te hebben (of 20)."* De patiënte vond het leuk om te doen en komt graag nog een keer vertellen.

De IRB-pitch: wordt de onderzoeksopzet goedgekeurd?

De studenten moesten hun eigen onderzoeksvraag en interview-gesprekshandleiding opstellen en voorleggen aan de Institutional Review Board (IRB). Zij legden hun keuzes uit in een korte presentatie pitch voor de IRB en de andere studenten. IRB-lid Ellen Koster: *"Het pitchen door de studenten was leuk en nuttig! Studenten kregen van ons nog een aantal tips, waarna ze allemaal met een goedgekeurd protocol aan de slag konden gaan."* Uiteindelijk gingen de studenten per aandoening met één interview-gesprekshandleiding op pad.

Data verzamelen en rapporteren

Interviewen

Studenten bezochten in groepjes van twee of drie een apotheek om daar patiënten te interviewen, in enkele gevallen telefonisch. Soms vond het interview bij de patiënt thuis plaats. Hui: *"Het was heel leerzaam om de patiënt in zijn vertrouwde omgeving te kunnen spreken. Ik merk ook dat zij heel graag hun verhaal kwijt willen."* Hoe was het om een semi-gestructureerd interview te houden? Nila: *"Als je ergens nieuwsgierig naar bent, dan heb je eigenlijk geen vragenlijst nodig. Één vraag om mee te beginnen is voldoende. De gespreksinstrumenten luisteren, parafraseren en doorvragen waren daarbij onmisbaar."* Studenten hebben geleerd dat je je in het interview niet teveel moet laten leiden door je eigen verwachtingen en de antwoorden die je zoekt. Emine: *"Als onderzoeker loop je snel het risico om naar bevestiging te zoeken door op een bepaald onderwerp door te vragen."* Nila: *"Ga niet uit van veronderstellingen, want iedere patiënt is uniek!"*

Uiteindelijk hebben de studenten 7 patiënten met de ziekte van Parkinson en 17 reumapatiënten geïnterviewd.

Populair-wetenschappelijk artikel

Na het verzamelen van de gegevens werden deze geanalyseerd en verwerkt tot een populair-wetenschappelijk artikel. De persvoorlichter van de faculteit Bètawetenschappen, Nieske Vergunst, gaf

ter voorbereiding een college, waarin ook het belang van een goede kop en de opbouw van een populair-wetenschappelijk stuk aan bod kwamen. Hoe vond zij het om dit in het (beta) onderwijs te doen? Nieske Vergunst: *“Populair-wetenschappelijk schrijven is iets waar alle studenten iets aan hebben. Zeker in de tijd van ‘snel nieuws’ op internet is het belangrijk om aandacht te besteden aan toegankelijk en genuanceerd schrijven. Ik vond het dan ook heel waardevol om een gastcollege te mogen geven tijdens deze keuzecursus, om deze groep studenten daar een stap verder in te kunnen helpen.”*

Het vroeg van studenten wel een kleine omschakeling. Rawina Talwar: *“Van tevoren had ik nooit geweten dat er een groot verschil is tussen het schrijven van een wetenschappelijk en een populair-wetenschappelijk artikel. Waar wetenschappelijke literatuur zich kenmerkt door volledigheid, wetenschappelijk en genuanceerd taalgebruik, moet je bij populair-wetenschappelijke publicaties denken aan aantrekkelijkheid, gebruik van dynamische werkwoorden en het hanteren van een actieve schrijfstijl. Dit was wel uitdagend.”*

Uiteindelijk zijn zes artikelen geschreven, vier over reuma en twee over de ziekte van Parkinson. Studenten kozen hun favoriete artikel en de twee meest gekozen artikelen worden ter publicatie aangeboden aan het Pharmaceutisch Weekblad. We zullen daar natuurlijk in een volgende nieuwsbrief over berichten!

Volgende ronde: maart 2018

We kijken met tevredenheid terug op de cursus en de inzet en medewerking van de studenten, gastdocenten en de deelnemende apotheken en patiënten. Na deze eerste keuzecursus zullen we voor de volgende ronde in maart 2018 een aantal dingen verbeteren. We hopen dat de cursus dan weer net zo enthousiast wordt ontvangen! En heeft u nu al interesse om daaraan mee te werken, dan kunt u natuurlijk e-mailen naar upper.onderzoek@uu.nl.

Contact

U krijgt deze nieuwsbrief omdat u een relatie bent van UPPER en/of de UPPER-Actueel van ons ontvangt.

U kunt zich afmelden via de knop hieronder.

For non-Dutch speakers: You can unsubscribe from this newsletter by using the 'Afmelden' button below.

[Aanmelden](#)

[Afmelden](#)

Adres

UPPER
Departement Farmaceutische Wetenschappen
Universiteitsweg 99
3584 CG Utrecht

Eindredactie: Daphne Philbert

[Stuur ons een e-mail](#)

[Website](#)

[Twitter](#)